

Gökdere Barajı'ndaki sorunlar birçok su yapısı için geçerli Facialar sırada bekliyor

Adana Gökdere'deki barajda yaşanan kazanın nedenleri, proje sahibi, yüklenici ve kamu görevlileri açısından birçok soruyu gündeme getiriyor. Gökdere'de yaşanan sorunlar birçok su yapısında yaşandığı için bundan sonra da benzer facialar yaşanabilir.

İsmail KÜÇÜK
TMMOB Enerji Çalışma Grubu Başkanı
ismkck@gmail

2003 yılında Su Kullanım Anlaşması Yönetmeliği'nin uygulamaya girmesiyle birlikte hidroelektrik santral (HES) projelerinde ve inşaatlarında hızlı bir artış olmuştur. Özellikle biriktirmeli yapılarda biriktirme yapısının zarar görmesi barajın akış aşagısında bulunan bütün alanlar için çok büyük riskler oluşturmaktadır. Bu yapılarda yaşanacak herhangi bir kaza çok geniş bölgesel etkilere neden olabilmektedir. HES yapıları özel bilgi ve birikim gerektirdiğinden, bu yapıların tüm aşamalarında hataya neden olmayacak şekilde ve önemde çalışılmalıdır.

HES yapılarında yaşanan kazalarda can kayıpları büyük olmayınca basına kısmen yansımakta ve kamuoyunun da yeterince haberi olamamaktadır. Fakat 24 Şubat 2012 tarihinde Adana'nın Kozan ilçesindeki Gökdere Köprü Barajı'nda yaşanan olayın toplu ölümcül felakete neden olmasıyla sorun gündeme gelmiş ve olayın sorumlusu olarak yönetmeliği mahkemeye taşıyan kurumlar ile bu konuda karar veren mahkeme gösterilmiştir.

Bu olayın tekrarını yaşamamak ve olayı anlamak için bazı soruların yanıtlarını aramak gerekir.

Genel yaklaşımla;

■ Yapının fizibilite aşamasından başlamak üzere projelerini hazırlayan mühendislerle ilişkin bilgiler proje dosyalarında var mıdır?

■ Proje denetimleri yapılmış mıdır, yapılmış ise kimler yapmıştır?

■ İnşaat iznini kim ve neye göre vermiştir?

■ Su yapıları denetimi kamu eliyle yapılmayacaktıysa, 2003 yılında başlayan süreç için neden 2009

yılına kadar beklendi?

■ Bu süreçte diğer yapılarda denetim yapılmakta mıdır?

■ İş ve parayı proje sahibinden alacak olan denetçi firmanın, proje sahibinin talepleri dışında hareket edebilmesi mümkün müdür?

İşveren şirket açısından;

■ İş sahibinin, tesisin bir an önce üretime geçmesi için inşaat şirketinden talebi olmuş mudur?

■ İmalatların üretim süreleri teknik olarak uygun mudur?

İnşaat kurallarına uygun mu?

Yapımcı açısından;

■ Baraj, silindire sıkıştırılmış beton dolgu olarak tarif edilmiştir. DSİ'nin bu konudaki imalat yönergelerine uyulmuş mudur?

■ İnşaat devam ettiğinden, kapak kapatılmadan önce gelebilecek su ile ilgili çalışma yapılmış mıdır?

■ Barajda su tutulmaya başlandığında gövdede teknik sorunlar olmuş mudur, riskleri nedir?

■ Gövdede oluşan sorun nedeniyle mi kapak açılmaya çalışılmıştır?

■ Kapak kontrol edilemez duruma gelmiş midir?

■ Sorunlar olayın gerçekleşmesinden ne kadar zaman önce tespit edilmiştir?

■ Yaşanabilecek olası tehlikeye karşı (taşkın olasılığı) etkilenebilecek alanları kullananların uyarılması için önlemler alınmış mıdır?

■ Barajda sorun yaşanırken nehir yatağında çalışmalara neden izin verilmiştir?

Bu yapıların taşkın oluşturması durumunda yaşanacak felaketlerin yanı sıra, su yokluğu yaratarak başka çevre felaketlerinin yaşanmasına neden olacağı bilinmelidir. Onlarca benzeri su yapısı, benzer sorunları yaratmak üzere sırasını beklemektedir.

TOPLUMSAL BAKIŞ
Kemal ULUSALER
EMO Enerji Çalışma Grubu Üyesi

Dava...

Yarın 4 Nisan... Sarıkız, Yakamoz, Ayışığı, Eldiven falan derken nihayet "eşeğin büyüğü ahırda" lafzı atıldı da sıra 12 Eylül'e geldi.

Ama dikkat edin, 2012/2 No'lu İddianame, bir satır yukarıda saydığımız gibi herhangi bir operasyon ismi ile zikredilmiyor. Dava, iki şüpheli ve isnat olunan suçlar üzerine kurulmuş.

İddianame'de yer alan; "Yürütülen soruşturamada şüphelilerin eylemleri, demokrasi ve demokratik kurumları hedef almış olması nedeniyle öncelikle demokrasi kavramına yer verilecek, ardından, gelineen noktada bugünkü çağdaş anlayışa göre genel olarak benimsenen, çoğulcu demokrasi terimi üzerinde kısaca durulacaktır" söylemi ile bir çoğulcu demokrasi tarifi yapılıyor. Bu tarifte şöyle deniliyor:

"Demokratik bir devlet anlayışında olması gereken 'Devlet toplum içindir' özdeyişi tersine çevrilerek 'Toplum devlet içindir' anlayışı hakim kılınmıştır. Adeta bireylerin özgürlükleri, en temel ve vazgeçilmez hakları, sanal ve dokunulmaz bir devlet anlayışına feda edilmiştir. Oysa toplumun ve bunu oluşturan bireylerin mutluluğunu sağlayamayan devlet ne kadar güçlü olursa olsun, güvenliği ne kadar yüksek olursa olsun yıkılmaya, değişmeye mahkum devletlerdir. Bunun en güzel örneği başta Rusya olmak üzere 'Demirperde' ülkeleri dediğimiz ülkelerdir. Amerika ile birlikte dünyanın iki süper gücünden biri olan SSCB, halkına yaptığı baskı ve mezalim karşısında daha fazla dayanamamış, dağılarak, birçok yeni devlet kurulmuştur. Şu anda Rusya olarak dünyanın ve ortak aklın kabul ettiği liberal ekonomi ve özgürlükler anlayışını kabul ederek yeniden süper güç olma yolunda ilerlemektedir."

Böylece liberal ekonominin ortak akıl ürünü olduğu ve aksinin akıl dışılığına vurgu yapılarak; kesin, bağlayıcı bir hükme varılıyor.

Verilen mesaj net: Biz iki şüphelinin, "Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın Tamamını veya Bir Kısmını Değiştirmeye veya Ortadan Kaldırmaya ve Anayasa İle Teşekkül Etmiş Olan Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni Ortadan Kaldırmaya veya Görevini Yapmasına Engel Olmaya Cebren Teşebbüs Etmek"ten cezalandırılmasını talep ediyoruz, ama asla "ortak aklın kabul ettiği liberal ekonomi ve özgürlükler anlayışını" sorgulamayacağımızı şimdiden beyan ediyoruz...

Yarın Ankara Adliyesi'nde bir oyun sahneye konacak. AKP bu oyunun sahneye konmasında şüphesiz başrollerde. Bu oyun üzerinden "ileri demokrasi" geyiği devam edecek. 12 Eylül'ün yarattığı baskı, piyasa kurum ve kurulları tıkr tıkr işletilirken; başta ifade özgürlüğü olmak üzere demokrasinin tüm olmazsa olmazları yok edilmişken, sendikal örgütlenmelerin önü hala tıkalı iken, seçim barajı 12 Eylül'den bu yana hala siyaset tekel-leri tarafından kullanılırken, zorunlu din dersleri 4+4+4 gibi formüllerle daha da tahkim edilirken bu oyundan çıkarsa çıkarsa dezenformasyon çıkar, göz boyama çıkar.

On yıllık iktidarında AKP, 12 Eylül Anayasası'nın bütün piyasacı "nimetlerinden" faydalanmış, "beğenmiyorum" dediği anayasayı kullanarak, sendikalaşma oranını yüzde 20'lerden yüzde 8'lere düşürmüş, YÖK'e sahip çıkmış, uygulamaları ile akademik özgürlüklerin ve bilimsel gelişmelerin dibine kibrit suyu dökmüştür.

Yine 12 Eylül Anayasası'ndan, piyasalaştırma ve özelleştirme uygulamalarından sonuna kadar yararlanmış, daha da ötesine geçerek hukuksal denetimden kaçma yollarını bir bir inşa etmiştir. Enerji özelleştirmelerinden, nükleer santral "ihalesine" kadar sayısız örnek sadece enerji sektöründe bir kütüphane oluşturabilir düzeydedir. Yandaş medyayı kullanarak bir yandan 12 Eylül Anayasası'na şemsiye tutarken bir yandan da hukuksuzluğa karşı çıkan meslek odalarını tetikçilikle suçlayabilmiştir.

Halkın kamu varlıklarını birer birer elden çıkararak, özel sermayeye aktaran AKP, dur durak bilmemekte; şimdi de ormanları, madenleri özel sermayeye sunma hazırlığı yapmaktadır. Bor madenleri ile ilgili yapılan düzenleme de son olmayacaktır.

Bu kadar kol kanat gerdiği bir anlayış ile özdeşleşmiş yapı ve bu yapının hukuk kurumları kimi, neyi yargılayabilir ki?

Hepimiz biliyoruz ki derenin taşı ile derenin kuşunu vurma konusunda mahir olan AKP çoktan yeni liberal uygulamalarla "piyasa operasyonunu" çekmiş ve darbeyi gerçekleştirmiştir.

Lakin kimsenin şüphesi olmamalı ki, hem 12 Eylül darbelerinden, hem de piyasa darbelerinden bir gün hesap sorulacaktır.

